6-a Jaro, N-o 298 APERAS SEMAJNE Leipzig, 19./6. 1930

ESPERANTO JE LA SERVO DE L' TUTMONDA PROLETARO

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA

KULTURA KAJ INTERHELPA ORGANIZO DE PROLET-ESPERANTISTOJ

REDAKTEJO: 14, avenue de Corbéra, Paris-12e — Gvidanto: E. Lanti | SIDEJO de Plenum-Komitato de SAT 23, rue Boyer, Paris-20e | ADMINISTREJO: Kolmstr. 1, Leipzig O 27 — Administranto: R. Lerbner

I. T. F.

La unua grava, mondampleksa laborista organizo, kiu ne nur per vortoj agnoskis la valoron de esperanto, sed ankaŭ per multaj agoj — jam depost la jaro 1924 — pruvas sian konvinkon pri la grava rolo de nia lingvo por la tutmondaj interrilatoj de proletaj organizoj, estas la Internacia Transportlaboristа Federacio (mallonge: ITF). Tiun favoran sintenon (bedaŭrinde ne tre ordinaran, kiel ĉiuj el ni scias) la esperantistaro ŝuldas ĉefe al la vigla fervoro de ĝia sekretario K-do Nathans, mem esperantisto, kiu hodiaŭ bonvolis komplezi al ni per transsendo de l' sekvanta bone informanta artikolo, speciale verkita por "S-ulo". Red.

La ĉiam pli kreskanta disvolviĝo de la trafiko kreis novan kategorion de proletaro, la transportlaboristojn. Fervojo, aŭtomobilo, ŝipo, aeroplano postuladis ĉiam pli da priservantoj, rekrutiĝantaj el la vicoj de la simpla laboristaro. Ĉar la trafikrimedoj donas la eblon de grandegaj profitoj, tial la kapitalismo baldaŭ okupis ilin k faris el ili fontojn de dividendoj. Kompreneble je la kostoj de la laboristaro. Eĉ kiam la ŝtato ekkomprenis la grandegan ekonomian valoron de l' trafiko, k transprenis en sian administradon ĉefe la fervojojn k la ŝiparon, ne ĉesis la ekspluatado, k la laboristoj ofte devis defendi sin kontraŭ la egoismo de la burĝaj ŝtatoj, kiuj ne donis al ili la necesajn vivrimedojn, kvankam la tuta ekonomia vivo grandparte dependas de ili.

Karakteriza trajto de la transporto estas la internacieco. La natura tasko de la transportiloj estas, veturigi homojn aŭ varojn de unu lando al alia. Estas tial klare, ke la interesosfero de la posedantoj de l' trafikrimedoj, ĉu ŝtatoj, ĉu privataj kompanioj, estas la tuta mondo. Tiu ĉi cirkonstanco evidentigas, ke la transportlaboristoj eksentis pli ol aliaj laboristoj la neceson de internacia batalkomuneco.

Proletoj el ĉiuj landoj, unuiĝu!

Jam en jaro 1893 fondis la fervojistoj t. n. "Internacian studan komisionon", kiu fariĝis kvazaŭ ĝermo de la *Internacia Transportlaborista Federacio* (ITF), fondiĝinta en j. 1897. Tiu ĉi organizo estis atinginta jam unu milionon da membroj, kiam eksplodis la mondmilito. Tiam ITF ne estis ankoraŭ sufiĉe forta por efike kontraŭstari la detruan furiozon de la kapitalistaro k malhelpi la militon. Tial fariĝis ankaŭ ITF, kiel la aliaj internaciaj asocioj, viktimo de la milito. Tamen la ĝermoj restis, k ITF estis la unua, post la milito refondiĝinta organizo laborista.

Tiutempe, en j. 1919, aliĝis al ITF 12 organizoj el 7 landoj kun sume 746 500 membroj. Inter ili estis fervojistoj, maristoj, tramistoj, ŝoforoj k aliaj transportlaboristoj. En la j. 1920 kreskis la membraro jam al 1 547 000 unuiĝitaj en 14 organizoj el 8 landoj. La plej alta stato estis atingita en j. 1921 kun 2 692 000 da membroj en 32 organizoj el 16 landoj. Pro la ĝenerala ekonomia krizo en la tuta mondo, ega kresko de l' senlaboreco ktp. malkreskis iom la membrostato, sed la partopreno laŭ landoj k organizoj kreskadis plue. En la j. 1929 estis la stato de ITF jena:

Argentino . .	68 000	Hispanio . . .	23 000
Aŭstralio . . .	2 000	Holando . . .	44 000
Aŭstrio*. . . .	131 000	Hungario . . .	5 000
Belgio	82 000	Irlando	5 000
Brazilio	1 000	Islando	1 400
Britio	573 000	Jugoslavio . .	5 800
Bulgario . . .	4 000	Kanado	14 000
Ĉeĥoslovakio	75 000	Latvio	4 800
Danio	38 000	Luksemburgo .	5 000
Estonio . . .	1 300	Norvegio . . .	18 000
Finnlando .	12 000	Palestino . . .	700
Francio . . .	88 000	Polio	66 000
Germanio . .	602 000	Rumanio . . .	2 300
Grekio	7 000	Svedio	73 000
Hindio	110 000	Svisio	40 000
Hindonezio .	2 600		

Sekve estis en la j. 1929 en ITF organizitaj proks. 2 110 000 da transportlaboristoj el 80 organizoj k 31

landoj. La statistiko por la j. 1930, kiu ankoraŭ ne estas preta, montras kreskon de la membraro, aliĝintaj organizoj k landoj. La aliĝoj venas precipe el malproksimaj landoj; aliĝis ekz. la japanaj maristoj, fervojistoj el Ĉinio k transportlaboristoj el Trinidad k Kubo. Tial ni povas nun kalkuli proks. 93 organizojn el 34 landoj.

La celo de ITF estas precipe *ekonomia*. Ĝi celas plibonigi la ekonomian situacion de la transportlaboristoj en la tuta mondo per subteno al ilia batalo kontraŭ la ekspluatantoj. Tion ĝi faras per tiu maniero, ke ĝi ekz. aranĝas solidarajn movadojn en landoj, najbaraj al tiu, en kiu la laboristoj strikas. Per tio oni jam sukcesis atingi, ke la strikantoj gajnis sian batalon. Konsciante, ke la milito estas la plej granda danĝero por la laboristaro, ITF ankaŭ uzas ĉiujn disponeblajn rimedojn por kontraŭbatali la militan danĝeron. Sed ne nur per rezolucioj, kiuj plej ofte havas neniun praktikan valoron. Ĝi provis per bojkotaj movadoj de la transportlaboristoj kontraŭbatali la militon. Tiel okazis kelkfoje. Tiam rifuzis la fervojistoj k maristoj el diversaj landoj transporti municion k armilojn. Same ĝi organizis bojkotan movadon kontraŭ la blanka teroro en Hungario, dum kiu precipe la aŭstriaj K-doj sin distingis per sia modela disciplino.

Kompreneble, ITF estas ĉe la komenco de sia agado, sed ĝi kreskas k plifortiĝas k per tio kapablos pli sukcesplene batali en la intereso de la laboristaro.

* * *

Kiel internacia organizo sentas ITF ankaŭ tute klare la lingvajn malfacilojn. La korespondado devas okazi en kelkaj lingvoj, la Bulteno de "ITF" aperas en angla, franca, germana, hispana k sveda lingvoj. Ankaŭ la internacia gazetservo estas diverslingva. Tial ITF alte taksas la valoron de la internacia lingvo. Jam en j. 1924 la kongreso de ITF en Hamburg agnoskis la neceson de esperanto; poste, en j. 1925, okupis sin pri la problemo la ĝenerala konsilantaro de ITF k konstatis la samon. Dum la kongreso de Stokholmo en j. 1928 oni akceptis rezolucion, rekomendantan la disvastigadon de esperanto inter la ITF-anaro. Sed ankaŭ en tiu rilato ne restis nur la rezolucio. La oficejo de ITF *mem praktike uzas la lingvon* respondante ĉiujn esperantlingvajn korespondajojn esperante k eldonante komunikojn por la gazetaro en esperanto. La intencita eldono de esperantlingva Bulteno de "ITF" ne povis okazi pro nesufiĉa nombro de abonantoj; tamen ankaŭ tiu ĉi intenco iam efektiviĝos.

ITF iras la bone elprovitan vojon al siaj celoj, apogante sin al la internacia solidaro-sento de la tutmonda laboristaro. Ĝi estas konvinkita, ke per helpo de ĉiuj ekspluatatoj ĝi atingos tiun celon: la liberigon el la jugo de la sangavida kapitalismo.

FAZO DE KLASBATALO

(El Francio)

En Francio la ŝtatoficistoj, same kiel aliaj laboristoj, pli malpli suferis pro la postmilita inflacio k ties konsekvencoj. Neniam la salajroj estis sufiĉe altaj rilate al vivkareco. Por igi paciencaj la plej postulemajn, la diversaj sinsekvaj registaroj plende motivis la malbonan financan situacion de Francio, k ankaŭ inside uzis la malnovan taktikon: dividi por regi. Fakte, plurfoje kiam la oficistoj fariĝis tro postulemaj, la registaro voĉdonigis de la parlamentoj kreditojn dispartigotajn inter la diversaj fakoj k kategorioj (instruistoj, P. T. T. R.[1]-istoj, akciz-oficistoj, doganistoj k. a.). Preskaŭ ĉiam la kreditoj estis nesufiĉaj por kontentigi ĉiujn. Tio estis kaŭzo de malpaciĝo, ĉar iuj sin trovis malfavoritaj rilate al aliaj. Tiele ili malsaĝe interdisputis, anstataŭ unuigi siajn fortojn por pli racie batali kontraŭ sia komuna mastro, la ŝtato. Tamen, iu fako, la PTTR-istaro, du- aŭ tri-foje kuraĝis reagi, k mallongdaŭre strikis dum nur kelkaj horoj.

Kaj jen denove, en monato majo, la PTTR-istoj travivis febran periodon, kiun kaŭzis indigniga maljustegajo de la registaro. Fakte de longe ĉiuj ŝtatoficistoj atendas senpacience, ke la registaro plenumu siajn promesojn, t. e. plialtigu la salajrojn konforme al la vivkareco, kiu nun estas preskaŭ sepoble pli alta, ol antaŭmilite. Jam de kelke da tempo oni scias, ke ekzemple direktoroj (supera grado) de l' PTTR-administracio ricevos salajron sepoble pli altan, ol antaŭmilite. Tiom pli bone, pensis multaj, ĉar ankaŭ la malsuper-gradaj oficistoj nedubeble fine ricevos konformajn salajrojn. Sed kiam ĉi tiuj eksciis, ke ili ricevos nur kvinoble pli, ol antaŭmilite, indignego fariĝis ĝenerala. En ĉiuj grandaj urboj okazis protestkunvenoj; blovis strika vento. La 15-an de majo la sindikatestroj ordonis duhoran strikadon. Entuziasme la personaro obeis la ordonon. En ĉiuj grandaj urboj, de la 11-a ĝis la 13-a horo, telegrafistoj k telefonistoj strikis; je la 18-a estis la vico de la poŝtistoj.

Rimarkinda estis la maltimo de la virina personaro, k ĉefe de la telefonistinoj, kiuj malgraŭ la minacoj de la estroj preskaŭ senescepte obeis la strikordonon. En la ejo de la subskribinto ankaŭ ĉiuj deĵorantoj, ĉirkaŭe 20, dum du horoj rifuzis labori k tiele tute malhelpis la funkciadon de tre gravaj interkomunikoj inter Francio k diversaj aliaj landoj.

Tuja estis la venĝa respondo de la faŝismema registaro. Preskaŭ 100 ge-PTTR-istoj estis senoficigataj k multaj aliaj ricevis aŭ ricevos malpli gravajn punojn. Plie ĝi faris terurajn minacojn, en la okazo se ili denove strikos.

Kaj la plimulto el la gazetoj profitis la okazon por inciti la publikon kontraŭ la strikintoj k ĉiuj ŝtatoficistoj, kiuj kuraĝas lukti kontraŭ la reganta kapitalismo anstataŭ sklavaĉe servi ĝin.

Ŝajnas, ke la registaro intence naskis tiun konflikton por politike plifirmigi sian potencon k eble ankaŭ por senigi la ŝtatoficistaron je la rajto unuiĝi.

Antaŭ la minacanta danĝero ŝajnas, ke la diversaj fakoj k kategorioj forgesas siajn kverelojn. Espereble ili fine komprenos, ke nur unuiĝo donas forton.

Nun oni atendas! Kio rezultos? Evidente la konflikto ne baldaŭ finiĝos, kiel naive kredas iuj. Ĝi estas nur fazo de klasbatalo, k fina solvo estos atingita nur kiam ĉiuj proletoj unuiĝantaj estos renversintaj sian komunan malamikon, la kapitalismon.

Hermano.

[1] P. T. T. R. = Poŝto, telegrafio, telefonio, radiotelegrafio.

LETERO EL BELGIO

Mi estas ladisto k forkurinto de jugoslava blanka teroro, kie laboristoj havas nenian rajton. Nuntempe mi laboras en Belgio en malgranda fabriko kiel ladisto. Mi venis tien tra Germanio k Holando, plejparte piede, de nia 9-a Kongreso en Leipzig.

Mi laboris ĉi tie kelkajn monatojn kiel simpla laboristo, ĉar mi tute ne sciis francan nek flandran lingvojn. Nun mi iomete scipovas france paroli k tiel mi ricevis laboron en mia metio. Sed la ĉi tieaj kapitalistoj ŝajnas al mi pli postulemaj ol tiuj en mia blankterora lando. Kiam mi laboris kiel simpla laboristo, mi devis ĉiutage tiel laboregi, ke mi perdis preskaŭ ĉiujn fortojn. Vi ne povas levi la kapon aŭ ekbruligi cigaredon, ĉar vi estas tuj maldungita.

En la momento, kiam vi estas maldungita, retrovi laboron vi ne povas nuntempe, pro tio ke ĉi tie estas amasigitaj multaj eksterlandaj laboristoj, kiuj vagadas ĉie senlaboraj kiel senkapaj musoj, k preskaŭ ĉiuj estas sen klaskonscio k neorganizitaj; tiel ili

(aŭ *ni*) multe embarasas la belgajn organizitajn laboristojn, kiuj ne povas plibonigi siajn ŝancojn pro multaj eksterlandaj neorganizitaj laboristoj, kiuj estas ĉiam pretaj ekkomenci labori kiel strikrompantoj por plej mizera salajro.

Ankaŭ multaj belgaj laboristoj, speciale tiuj en vilaĝaj fabrikoj, kiuj lastaj ekzistas preskaŭ en ĉiu vilaĝo, laboras en plej mizeraj cirkonstancoj; sed ili estas tute indiferentaj k malvarmsangaj kontraŭ tia ekspluatado. Mi pensas, ke grandan influon havas sur ilin la edukado en diversaj burĝaj infanludejoj k -ĝardenoj, kie oni komencas stultigi infanojn ankoraŭ preskaŭ ne scipovantajn paroli. Tiaj en Belgio ekzistas en ĉiu vilaĝo. Tiel la koncernaj infanoj nature estas perdataj por ĉiam por la laborista afero.

Tri kvaronoj de l' belgaj laboristoj ne havas sian propran loĝejon. Ĉiuj plejparte estas devigataj loĝadi ĉe sia ekspluatisto k ne povas, se ili kolektis kelkajn monerojn, aĉeti peceton da tero, ĉar tion la mastro ne permesas al ili. Aliel li ne povus ligi ilin kiel obeemajn sklavojn en sia fabriko.

Antaŭ kelkaj tagoj mi postulis de mia mastro, posedanto de ok fabrikoj, plialtigon de mia salajro, sed li ne konsentis, eĉ ne volis paroli kun mi. Mi forlasis la laboron k lasis ankoraŭ krediton de 260 frankoj ĉe li. Li sciigis al mi, ke mi neniam ricevos tiun monsumon, ĉar mi ne estas obeema, k ke multaj aliaj ne havas tiel altan salajron kiel mi, sed ĉiam estas kontentaj. Li posedas duonon de l' vilaĝo Tert *(Tertre)*, nomiĝas s-o Luiz Eskoyez k havas ankoraŭ 7 fabrikojn en aliaj lokoj, ĉiuj lia proprajo. Sed eĉ tio ne ankoraŭ sufiĉas; krome li forrabas monon de malriĉaj laboristoj en la priskribita maniero.

L. Markoviĉ (13 335), Tertre.

La raciigo de l' laboro ĉe la Skoda-fabrikoj

Mi estas laboristo en grandega ferindustria fabriko "Skoda", kies ĉeflaborejoj troviĝas en Plzen (Ĉeĥoslovakio) k kiu dank' al krima malpliigado je homaj rajtoj de l' laboristoj ĉiam pli k pli prosperas. Ĝi okupis (sume kun aliurbaj filioj)

en jaro 1926	20 460 laboristojn
en jaro 1928	24 487 laboristojn
en jaro 1929	32 374 laboristojn
en jaro 1930 (komenco)	37 388 laboristojn

La neta profito por j. 1929 estas 67 080 873 kronoj ĉeĥaj (ĉ. 2 milionoj da dolaroj); la akciuloj enpoŝigis je 14 milionoj pli ol antaŭan jaron. Nun, laŭŝajne por ankoraŭ pli malbonigi la laborkondiĉojn, ili rekomencas la antaŭ nelonge ĉesigitan maldungadon al laboristoj.

En la filerte elpensita sistemo, nomata *raciigo,* kiu vere estas ĥaosa tumulto, ludas tre ĉagrenan rolon iamaj laboristoj, kiujn la firmo starigas sur tre gravajn postenojn de majstroj, k t. n. "kalkul"-majstroj (t. e. homoj, kiuj elkalkulas la prezojn laŭ popeca pagsistemo), ktp., tute ne atentante, ĉu ili posedas la necesan scion por tio. Ili estas, samkiel laboristoj, la viktimoj de l' sistemo, kiu donas al ili direktivojn por ekspluati la laboristojn.

Por montri la praktikadon de l' raciigo, sufiĉas jena ekzemplo: En mia metiejo oni antaŭ ioma tempo anoncis la produktadon laŭ "novaj, modernaj k sciencaj metodoj". Ili videbliĝis ne per la pliperfektigo al maŝinoj aŭ en laborprocedoj, nek per alio, sed oni deprenis de ĉiuj prezoj po pecoj 30%.

La kalkul-majstroj ankaŭ ĉiam fiksas la prezojn kiel eble plej malaltaj, por plej multe laborigi la metiistojn. Kiaj "saĝuloj" ili estas, videbliĝas el la fakto, ke ili ofte devis aldoni al prezo, pri kiu ili antaŭe diris, ke ĝi estas sufiĉa, eĉ 300% k pli. La laboristoj tre ofte plendas k eĉ postulas, ke la kalkulmajstro mem provu prilabori la pecon. Kutime ili ricevas respondon: "Tio ne estas mia afero." Tamen okazis kelkfoje, ke pli memfidaj el tiuj lertuloj kuraĝis tion fari, sed ho ve! — plej ofte ili fuŝis la prilaborajon.

Cetere, ili ne turmentas sian kapon per iaj kalkuloj. Ili simple spionas el ia kaŝejo, kiel longe daŭras la prilaborado k laŭ tio fiksas la prezojn. Tian provserĉadon oni nomas "scienca administrado de l' laboro"!

Kompreneble, la neracia "raciigado" havas por la mastroj tute kontraŭajn sekvojn je tiuj, kiuj estis atingotaj. Tiel en mia laborejo, por ŝpari produktokostojn, oni mendis novan, specialan maŝinon. Oni devis prilabori 150 pecojn; laŭ malnova, "malracia" maniero oni estus paginta al metiistoj sume 750 ĉ. kr. La nova multekosta maŝino produktis 80 pecojn k treege difektiĝis. Tiel oni sukcesis "ŝpari" kelkajn milojn da kronoj. La sinjoro, kiu elpensis tiun "profitdonan" ŝanĝon en la laborprocedo, eĉ ne estis riproĉata. Aliflanke, kiam laboristo difektas borilon, li devas pagi punmonon, kiu kelkokaze eĉ superas la vendoprezon. Se oni, venante matene en laborejon, malfruas je 1 aŭ 2 minutoj, oni estas monpunata. Same, se iu forgesas kontrolstampi, ĉe alveno aŭ foriro, sian karton, eĉ oni rifuzas salajri la neindikitan tempon, kvankam oni povas tre facile kontroli, ĉu la homo efektive laboris.

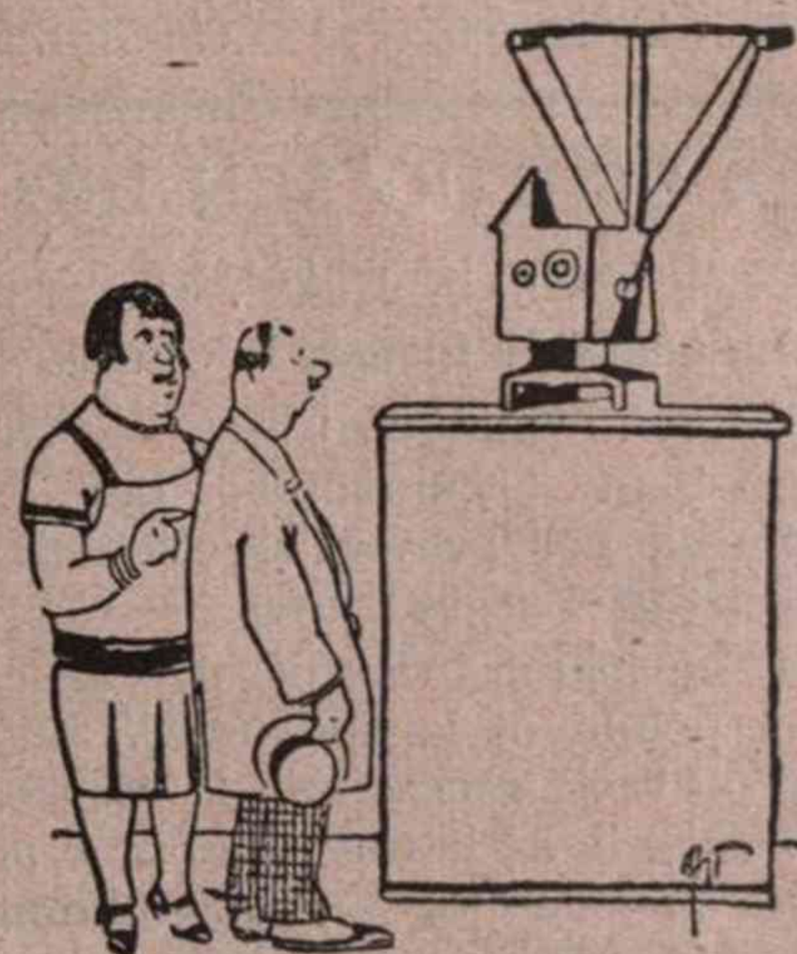
La kaŭzo de vundiĝoj troviĝas plejparte en la tumulta plenumado de l' laboroj. Lastsemajne 12 grave vunditaj laboristoj estis transportataj el tiu ĉi buĉejo en la urban hospitalon. En unu kazo eĉ ne estis ĉemane en metiejo la necesaj bandaĝoj!

Sed la akciulojn ne tuŝas la buĉado al laboristoj, nek forŝirita mano, elpuŝita okulo. Ĉu ili suferas malsaton k mizeron kun la armeo el vidvinoj k georfoj? Por ili gravas atingi rekordojn en produktado, profit-plialtigon . .

15 618, Plzen (Ĉeĥoslovakio).

Por nia distro

— Ĉu estas radio-akceptilo?

— Ne, estas mia busto, farita de superrealista skulptisto.

Vendkapablo

"Patro, kia estas lerta vendisto?"

"Estas homo, kiu kapablas kredigi iun, kiu envenis por aĉeti butonon, ke necesas aĉeti tutan vestaĵon."

Menciu nepre esperanton ĉe represigo de artikoloj esp.-devenaj!

KRIEGU ĈINIO!

Ĝis nun mi *vidis* dramon en teatro, sed la emocian teatraĵon "Kriegu Ĉinio" de S. Tretjakov mi *travivis*. Temas pri mortigo al usona komercisto, kiu post disputo kun ĉina fiŝkaptisto el boato falis en la maron k dronis. La fiŝkaptisto forkuris. En la haveno antaŭ la ĉinia urbo Vanŝien, kie okazis tio, troviĝis *anglia* militŝipo. Ĉe ties kapitano aperas la ĉina *daŭgin* (urbestro), akompanata de studento kiel interpretisto, k esprimas sian bedaŭron pri la akcidento. La kapitano ne konsentas k postulas, ke post 24 horoj devas esti mortigita la "murdinto". "Sen juĝa procedo?", demandas la studento. "Vi ja povas aranĝi ĝin, se vi volas." "Sed se ni ne trovos la kulpulon dum tiu mallonga tempo?" "Tiukaze kaptu 2 aliajn personojn k mortpafu ilin!" "Sed tiuj ja estus senkulpaj!" "Egale. Oni devas fari punekzemplon." "Kaj se ni rifuzas vian postulon?" "Do mi direktigos la ŝipkanonojn kontraŭ via urbo k bombardigos ĝin." Vane la ĉinoj certigas, ke la mortiginto estos fervore serĉata de la polico, vane ili alvokas la juston k homecon, vane ili minacas apelacii la socialistan ministro-prezidanton de Anglio. Necedema restas la kapitano. "Mi nur konas la ministroprezidanton de mia reĝa moŝto", li finas la debaton.

La ĉina loĝantaro ekekscitiĝas. Anglaj maristoj okupas la telegrafan oficejon k malhelpas la studenton, forsendi protesttelegramon. "Estas *nia* telegrafejo", li argumentas. Sed la perforto regas, en sia propra lando la ĉinoj estas katenitaj.

Inter la fiŝkaptistaro oni serĉas du homojn destinotajn por la morto. La kulioj grumbladas. "Mi ne volas morti!" "Mi. mortigis neniun!" "Kial

mi mortu?" "Ili ne kuraĝos detrui la urbon!" Unu ekstaras: "Kial vi devos morti? Ĉar vi estas malriĉaj, tio estas via kulpo!"

Ankoraŭfoje la ĉinaj delegitoj provas, per petoj ŝanĝi la arbitran decidon; kontraŭ sia sento ili genufleksas antaŭ la kapitano k eĉ kisas la pavimon. "Bone", diras la kapitano, "oni ne mortpafos la kulpulojn; mi permesas, ke oni pendigu ilin." Furioze ambaŭ ĉinoj foriras.

La fiŝkaptistoj lotas pri du viktimoj. Kortuŝe, kiel unu post la alia balotas k fine infano anstataŭ sia patro eltiras la mortolotaĵon. Voĉoj laŭtiĝas: "Se ili nur lasus al ni la vivon, ni laborus ja volonte tute senpage." "Kiam venos la savantoj", ekkrias kelkaj, "kiuj liberigos nin de la subpremantoj!" "La savantoj jam estas ĉi tie", respondas kulio. "Kie? Kie?" "Inter ni. Vi, vi, mi k vi... Ni mem devas konkeri al ni la liberon. Kiel en aliaj landoj..." "Tio ne ekzistas. Vi fanfaronas..." "Ne. Tie niaj fratoj batalis por la liberigo k mortis por ni..." "Por ni?" "Jes. Por vi, por vi, por vi... Ankaŭ ni lernu morti!"

Oni pendigas la du malfeliĉulojn. Trankvile la unua paŝas al la pendigilo, demandinte: "Fiŝkaptistoj de Vanŝien, ĉu vi forgesos min?" "Ne! Neniam!" La alia plendas, ĉirkaŭbatas. "Mi ankoraŭ volas vivi!" Lia edzino kun la ploranta fileto ĵetas sin antaŭ la piedojn de l' kapitano. La popolo ekribelas. La kapitano montras sian revolveron k diras: "Ĉi tie mi staras k nenia potenco povas forigi min." Nun sekvas simbola batalo, la kulioj mortigas la kapitanon, forpelas la soldatojn k flirtigas ĉinan standardon. "For el Ĉinio!" "Unu mortos, sed dek ekstaros!" "Dek mortos, sed centoj ekstaros!" "Centoj mortos, sed miloj ekstaros!" "Kriegu Ĉinio!" —

Tiu plenefika scenaro, verkita laŭ vera okazaĵo, malkovras la brutan konduton de la "kulturpioniroj", la bestecon de la blanka raso, kiu je la nomo de la civilizo ĉie ekspluatadas k turmentas la homojn. Estas flama akuzo kontraŭ la kapitalismo.

Post ĉiu sceno aŭdiĝis la tondro de aplaŭdantaj laboristaj manoj tra la teatro. Je la fino ĉiuj ekkantis la "Internacio"-n. Proleta travivaĵo.

F. S., Vieno (16 362).

LA EVOLUO SEN DIO

(Daŭrigo. Vidu n-ojn 293/97)

La adaptiĝo forigas la celecon

La evoluo malkonfirmas la solan akcepteblan argumenton, kiu estis prezentita por pravigi la ekziston de dio: la fincel-argumenton.

La nordlandaj bestoj posedas pli dikan pelton ol la sudlandaj. Ĉu ne estas pli racie aserti, kun la ateistoj k la evoluistoj, ke la diferenco de l' peltdiko estas la rezulto de l' klimata diferenco — ol imagi, kun la pastroj, ke ĉiela tajloro difinas la vestaĵon de l' diversaj bestoj? La senĉesa forbuĉiĝo de l' neadaptitoj kondukis al la volita tipo de diversaj peltoj.

La naiva virino, kiu dankis dion, ĉar li kreis la riverojn, por ke ili trafluu la multloĝatajn urbojn, posedis animon de teologo.

La pastroj povus tute bone ankaŭ danki dion, ĉar li kreis la fluejojn de l' riveroj, por ke la akvo fluu en ili, aŭ iliajn krurojn sufiĉe longaj por tuŝi la teron. Certe ekzistas adaptiĝo en la naturo: la kontinua ekzisto de neadaptiĝantoj estas nekomprenebla.

La pastro provizas la naturon per siaj propraj sentoj k nenio alia. Rubanda vermo (tenio) povus tute bone ankaŭ glori dion, ĉar *sia* ĉirkaŭo estas tiel agrabla. — Pastra vermo povus danki dion esti kreinta la homon.

Gete (*Goethe*) ridindigis la fincel-argumenton, kiu laŭdas dion esti antaŭ-ordoninta la korkokverkon por liveri ŝtopilojn.

Se dio projektis la perfektan okulon, kiu projektis la oblikvajn okulojn, la mukozajn okulojn, la strab-okulojn? Kial la korneaj makuloj? Kial la pastroj ne parolas pri la hokoj de l' vipero? Se la homo posedus kvar okulojn, tri okulojn — unu solan okulon — la pastroj en tio ankoraŭ malkovrus intencon.

Ke oni demandu sin, kia estis la intenco de dio, kiam li kreis la mikrobon de l' difterito. La cezara operacio sufiĉas sola por senvalorigi la fincel-argumenton.

Multnombraj organoj de l' homa korpo estas neperfektaj. Ĉu dio estas senspertulo, ĉu nia mondo estis lia unua provo? Ke li povu plispertiĝi!

Se estas malprudente nei, ke la homo respondas al plano, ĉu estas ankaŭ absurde nei, ke estaĵo supera al la homo ne respondas al plano? Kiu projektis dion?

La ekzemplo pri la horloĝo estas unu el la plej preferataj inter la pastraro. Ne la ekzisto de l' horloĝo en si, sed la fakto, ke tiu ĉi ekzisto antaŭsupozigas fabrikinton, horloĝiston. Kiu vidis dion fabriki mondojn? Se truo estas fosita de rato, ĉu sekvas, ke la abismo de Padirak[1] (*Padirac*) aŭ la kaverno de l' mamuto estas fositaj de granda ratego?

En letero al d-o Asa Gre (*Grey*), Darvin skribis: "Mi vidas birdon, el kiu mi volas fari mian nutraĵon, mi prenas mian pafilon k mortigas ĝin. Mi faras tion kun intenco. Brava viro, sin tenanta sub arbo, etas mortigita de l' fulmo. Ĉu vi kredas (k mi volus

[1] En franca departemento Lo (Lot) — 75 m profunda, 3 km longa. — Trad.

Kiel mi vizitis la laboristan klubon en Sofio

Pro grava k urĝa laboro mi nepre devis iri Sofion, kie mi restis dum kelkaj tagoj. Profitante la maloftan okazon (ĉar laboristo ne ĉiam povas viziti aliajn urbojn), mi ekdeziris viziti la klubon de la laborista partio. Prenante tiun decidon, mi, la 18-an de marto, direktiĝis al la supre citita klubo, kiun mi trovis k eniris ne post longa serĉado. Malgranda, kurbiĝanta ligna ŝtuparo min kondukis al la klubsalono, kie estis kolektiĝintaj multe da homoj imponantaj al la nove-veninto pro sia diverso, ne nur laŭ koloro de vestaĵoj k seksoj, sed ankaŭ laŭ diversgrada klero-posedo. Certe mi povas diri, ke la plimulto estis ruĝĉapeluloj, t. e. gestudentoj, kiuj laŭ mi devas esti la avangardo de la Sofia laboristaro. La ceteraj estis ordinaraj laboristoj. Baldaŭ mi povis rimarki la serĉatan verdan steleton, per kiu la esperantistoj sin ekkonas, — sur la brusto de unu laboristo, kiu post interkonatiĝo min kondukis en apudan ĉambreton, kie esperantista K-do instruis esp-on al gelaboristoj laŭ "Petro". Post ioma restado inter la esp. kursanoj mi reiris en la salonon, kie brue svarmis ankoraŭ plimultiĝintaj la kunvenintoj. Tie ĉi mi sukcesis konatiĝi kun aliaj lab. esperantistoj k SAT-anoj, kiuj informis min, ke nun lekcias pri la "Pariza Komuno" la tre fama inter la bulgara laboristaro filozofo K-do T. Pavlov. Sufiĉis nur lia nomo, por ke mi nepre k plezure prokrastu ĉiun laboron por aŭskulti lin, la homon, kiun el ni ĉiu aŭskultus. Oni ne devis atendi multe. Baldaŭ aŭdiĝis la voĉo de la parolanto atendata.

Pli ol 300 personoj streĉatente sekvis la parolojn gardante tomban senbruon, en kiu pentriĝis per la vortoj de la parolanto la historio de la Pariza Komuno. Sed ... trankvilo por la laboristaro en Bulgario ne povas esti. Kiel ĉiam ankaŭ nun trankvilo estis rompata de la polico "gardanta la socian trankvilon". Kelkaj policanoj ordonas, ke la kunvenintoj foriru, ĉar estas malpermesita la kunveno. Sed kio okazas. Ĉiuj protestas k malobeas al la policanoj atakante ilin per riproĉoj je maljusta ago. Vidante, ke taŭgas nenio, ĉar perforte ili ne sukcesis eksterigi eĉ unu el la ĉeestantoj, rikane timigante ili foriris cedante al la volo de la plimulto. Ĉiuj residiĝis k la parolanto daŭrigis, kvazaŭ nenio okazis. Ekstere la elirpordo estis gardata de kelkaj ĝendarmoj. Sed tio ne estis necesa, ĉar neniu provis eliri. Post nelonga tempo la trankvilo denove rompiĝis pro granda bruo de ĉevalkurado. Ekstere sur la strato, antaŭ la kluba pordo, ekhaltis taĉmento da ĝendarmoj rajdantaj, kun pafiloj surdorse kvazaŭ militirantaj. Estis ankaŭ aliaj ĝendarmoj kun pafiloj en la manoj, kiuj piedmarŝis. La rajdantoj nun ĉene viciĝis ambaŭflanke de la strato tiel, ke kiam ni eliros, ni estu inter ili kiel en ringo. Tiel ĉiuj ĉeestantoj, 316, estis arestataj en la korto de la II. policejo, kie oni esploris ilin k prenis iliajn adresojn. Hejmen mi revenis je 0.30 horo nokte. Post mi en la policejo restis esplorotaj pli ol la duono. Kiam ili rehejmiĝis, mi ne scias, sed postan tagon mi legis en gazetoj, ke kelkajn el ili oni retenis ĝis la morgaŭa tago k monpunis. Kelkajn tagojn post tiu okazintaĵo la polico regule ĉiuvespere malebligis kunvenojn en tiu klubo. La 19-an, t. e. alian tagon post mia aresto, mi estis en la vagonaro vojaĝanta al Plovdiv. Necesis, ke mi estu en la familia nesto.

Tiel finiĝis mia vizito al la Sofia laborista klubo, k ankoraŭ ĝis nun strange sonas la vortoj de la policisto, kiu diris al mi: "Se vi venos ankoraŭ fojon ĉi tien (en la policejon), ni sendos vin al la Plovdiva polico."

Perforto, monpunoj, punleĝoj—helpas nenio — per ĉio ĉi oni nur plifirmigas la vicojn de la batalantoj. Anstataŭ estingi la fajron, oni ĝin pligrandigas. Tia estas la konkludo.

10 573.

TAGO EL MIA VOJAĜO

Estis la 16. februaro 1930. Post trimonata vagado mi alvenis kun mia K-dino en grandurbo de Sudfrancio. Rememorinte, ke dum kelksemajna piedirado eĉ ne unu esperantiston ni renkontis, ni ĝojegis baldaŭ esti inter la fratara rond' k ricevi la novajn ekzemplerojn de "S-ulo". Per la helpo de l' Jarlibro, kiu pro sia malfrua apero kaŭzis al la vojaĝantoj pli da ĉagreno ol utilo, ni serĉis de la 14-a ĝis la 20-a horo SAT-anojn. Ŝarĝitaj kiel azenoj, ni post 6-hora vagado tra la kvartaloj rezignis. La rezulto: Estis trovitaj 8 adresoj — 4 K-doj transloĝiĝis, 4 laboris. Kiaj interparolaĉoj kun dommastroj, edzinoj ktp. antaŭis tiun konstaton, ne necesas priskribi.

Do, la strato, la plej fidela kunulino por ĉiu homo senhejma, akceptis nin.

---

aŭdi vin diri ĝin al mi), ke dio mortigis tiun ĉi viron *kun intenco?* Multaj personoj kredas ĝin: rilate min, estas neeble al mi ĝin kredi. Se vi kredas tion, ĉu vi kredas, kiam hirundo formanĝas kulon, ke dio planis, ke tiu ĉi hirundo formanĝus tiun ĉi kulon en ĉi tiu difinita momento? Mi kredas, ke la viro k la kulo estas en la sama situacio. Se la morto de l' viro ne estis pli antaŭplanita ol tiu de l' kulo, mi vidas nenian kialon kredi, ke *ilia* unua naskiĝo aŭ produktado estis *necese* planita." Jen sana ateismo.

Skribante al V. Gre'm (*Graham*), Darvin revenis al la temo: "Ekzistas pluraj punktoj en via libro, kiujn mi ne povas digesti. La ĉefa estas, ke la ekzisto de l' tieldiraj naturleĝoj entenas planon. Mi ne povas vidi tion."

Demandu sovaĝulon, kio funkciigas horloĝon k li respondos: "Spirito". Demandu pastron, kio funkciigas la mondon k li respondos: "Spirito".

La ideo pri fincelo venis, kiam la nescio de l' homo koncerne la naturon ne permesis alian klarigon.

"La malnova argumento pri plano en la naturo, kia ĝi estas donita de Pale (*Paley*) — kiu aperis al mi iam tiel konvinka, malvalidiĝas, nun kiam estas malkovrita la leĝo pri la natura selekto." — Darvin.

La ekzisto de l' malbono

Antaŭ du mil jaroj Epikuro kojnofiksis dion per logiko, de kiu li neniam plu releviĝis.

"Aŭ dio deziras detrui la malbonon k li ne povas ĝin. Aŭ li ĝin povas k ne volas. Aŭ li ne deziras ĝin nek posedas la povon ĝin fari; aŭ li ĝin deziras k ankaŭ posedas la povon. Se li deziras detrui la malbonon k ne povas ĝin, li estas senpova; se li ĝin povas, sed ne volas, li estas fiulo; se li ne volas ĝin nek povas, li estas tiom senpova kiom fia; se li ĝin volas k povas, kial la malbono ekzistas?"

La leĝoj, kiuj reguligas la universon, konas nek bonon nek malbonon. Se homo malvarmumas helpante al amiko, la konsekvencoj por lia sano estas la samaj, kiel se tio okazus, kiam li mortigus unu el siaspeculoj. Ŝtonego falanta konforme al la leĝo de l' pezoforto frakasas k mortigas senkulpan infanon sen pli da hezitado ol venenan reptilion.

Estas bedaŭreginda ŝerco diri la antaŭmanĝan preĝeton ĉe la bankedo de l' vivo "kie ĉiu siavice estas kunmanĝanto k manĝaĵo".

Ĉu bona dio tolerus la buĉadojn, kiuj fariĝas ĉiutage, ĉe la sono de l' agoni-krioj de bestoj formanĝataj tute vivaj de aliaj bestoj? "Se nia aŭdosento estus sufiĉe delikata por percepti ĉiun noton de doloro, ni fariĝus surdaj pro la konstanta kriado, kiun ni aŭdus." — (Hester.)

Sesdek parazitoj formanĝas la homon. Ĉu dio kreis ilin? Se jes, kial?

"Se mi povus kredi en dio, mi konsiderus la pluvon kiel larmojn, kiujn li disverŝas por pentofari pro siaj senfinaj eraroj." — (Hester.)

(Finota)

Karlo Smith.

El la franclingva revuo "L' en dehors" tradukis N. B.

Feliĉe la saman vesperon okazis grupkunveno. Hazarde renkontita germana lab. esperanto-lernanto kondukis nin tien. La grupanoj estis multnombraj, proks. 25—30. Oni laŭtlegis okaze de l' 70-a datreveno de naskiĝo de Zamenhof. La solena silento estis apenaŭ interrompata per nia interveno. Vidinte la riproĉajn rigardojn pro la malfruiĝo, nia trio senparole sidiĝis. Oni daŭrigis legi pri la granda homarana solidar-ideo de Zamenhof. Venis la finparolo de l' grupestro, k la anonco, ke la kutima tempo pasis, sekvigis la tujan disiron. Mi ne komprenis, ĉu tio estas urbanismo (? Red.) aŭ komenco de raciigo en laborist-organizoj? Mirigite mi tuj ekstaris k klarigis al la ankoraŭ ĉeestanta deko da personoj, kiuj ni estas.

Momenta intersaluto kun kutimaj frazoj. Demandite de l' prezidinto, kiun deziron ni havas, mi respondis, ke ni estus kontentaj ricevi kelkajn freŝdatajn "S-ulo"-n-ojn k interpretanton por helpi ĉe serĉo pri ĉambro. "Nu, certe, K-do, vi ricevas ĉion. Jen estas kelkaj n-oj de 'S-ulo'." Tre ĝoje mi enpoŝigis ilin ne sciante, ke estis n-oj malnoviĝintaj, por mi senutilaj, el jaroj 1925/26. Koncerne la loĝejon unu K-do estis komisiita akompani nin. Sekvis adiaŭo, multnombraj bondeziroj ktp. Post kvaronhoro nia gvidanto demandis, ĉu ni povas elspezi 20 frankojn (ĉ. 0.80 dol.) por ĉambro, ĉar pli malkara ne estus trovebla. Mi neis, dirante ke mi mem provos trovi ĉambron pli malkaran aŭ restos en la parkego. Adiaŭo. Kion fari? La nokto estis tro malvarma por resti ekstere. Mia K-dino 17-jara frostotremis.

La germana ne-SAT-ana laboristo estis nia lasta espero. Fine ni trovis lokon ĉe li, dormante triope en lia lito. Tiele forpasis neforgesebla tago el mia vojaĝo. Jen tipa ekzemplo pri homaranismo k solidaro per *paroloj*. Sed mi rakontos alian "tagon", kiu pruvos, ke la interna ideo de esperanto ne jam estas mortinta nek fariĝis nur oportuna frazo por parolemuloj.

Ruĝa vagulo 7978.

DISKUTEJO

Kiel rilati al militservo?

Ni resumas ĉi sube la ankoraŭ pri tiu demando ricevitajn du artikolojn, por ne trouzi la spacon por unu sama temo. Ni finas per tio la diskuton pri ĉi tiu problemo. — Red.

K-do 14 971, Germanio, skribas: Se la Stettinaj K-doj konscius la teorion de Marks, laŭ kiu la armeo, lernejoj k ankaŭ la ŝtato nur estas ilo por subpremi la subulan klason, ili certe ne skribus tiel pri militservo. Kontraŭmilita agitado farata *en* la armeo pli impresas ol la sama ago farata *ekster* la armeo. Nia devo estas krei reton da sovetoj en la armeo, por tiel influi la "simplajn proletojn en uniformo". En la germana armeo senhonte disvolviĝas la faŝismo, disvastigata de oficiroj. La simpla soldato ja devas obei senkontraŭdire al la ordonoj de l' superuloj. Al tia evoluo ni devas kontraŭstari per la devizo, ke "ĉiuj sennaciuloj iru en la kapitalisman armeon". La opinion de l' latvia K-do ni kompreneble ne povas konsenti. Neniu proleto emu fariĝi oficiro; lia sankta devo estas nur atentigi siajn kunulojn pri la intencoj de l' kapitalistaj militistoj. Memkripligo aŭ rifuzo ne malhelpas novan militon. La kapitalistoj tiel nur ekkaptos ĉiun kontraŭmilitemulon. Ni prenu, kiel Lenin diris, la armilojn k direktu ilin kontraŭ la enlandan klasan malamikon! Ni anstataŭigu en la momento taŭga, t. e. kiam komencas laciĝi la militantoj, la imperialisman militon per la civila revolucio. En armeo kun devigitaj soldatoj, kiel en Francio, fondiĝis sufiĉe facile komunistaj ĉeloj, k eĉ en Germanio, kie ne ekzistas servodevo, la kompartio sukcesis fondi ĉelojn. La rusaj K-doj montris en 1917 la irendan vojon. Ni ne izoligu nin de la amasoj. Tamen okupado de postenoj en armeo (kiel proponas la latvia K-do) amikigas kun la sistemo militisma. Nia sola devo estas labori kiel soldatoj inter la soldatoj.

La Stettinaj K-doj 13 445, 13 446 (responde al K-do K. K., Latvio en n-o 287), skribas: Iam ni ankaŭ pensis, ke per okupo de postenoj k helpo de deputitoj oni povus socialistigi imperialisman armeon, sed — ho ve, ni devis konstati, ke eĉ niaj deputitoj marŝis man' en mano kun la reakciuloj, k ni ja vidas, ke en Latvio ankaŭ deputitoj ne povas malhelpi alilokigon de eĉ kapablaj soldatoj pro aneco al soc. sportunuiĝo. Ni persone preferas rifuzi militservon, ni havas la fortan konvinkon, ke estas malhonoro por proleto aparteni al imperialisma armeo. Ĝis la laboristaro k la cirkonstancoj ne maturiĝis sufiĉe por amase kontraŭstari k forigi la kapitalistaron, oni devas individue rifuzi militservon per simpla neobeo, k preferi esti malliberigata aŭ eĉ pafmortigata ol apartenі al tia fiorganizo. Kion la proletaro en granda skalo postulas de siaj ĉiulandaj estraroj: malarmadon, ĝi devas mem komenci, ne indigni kontraŭ eĉ memkripligantoj (kvankam ni ne ŝatas tion), kiuj serĉas rimedon, nur ne trovas la idealan. Ni ne indignas kontraŭ ili, sed kompatas ilin, kvankam ne tiom, kiom socialiston, kiu estas sufiĉe naiva kredi, ke veraj klaskonsciaj proletoj nomas siajn parazitojn *fon, duko, princo* ktp. . . .

Kulturtaskoj

Pri tiu temo K-do M. Krjukov verkis bonan disertacion, kiun mi legis kun granda intereso. Tamen mi permesas min protesti kontraŭ kelkaj liaj reformoj. Antaŭ ĉio mi volas demandi K-don K., ĉu li kredas, ke ĉiuj SAT-anoj estas sennaciuloj. Mi kredas, eĉ scias, ke multaj K-doj ankoraŭ nur estas internaciistoj k sekve eĉ ne povas aprobi ideologiajn kulturtaskojn de K. Ili rigardas SAT nur kiel interhelpan organizon. Mi bone scias, ke iuj SAT-anoj deziras doni al SAT difinitan politik-kulturan tendencon (sennaciismon), sed tion ni ankoraŭ evitu, ĉar aliel ni nur malhelpas la tutan lab. esp. movadon.

Mi vidis kun granda miro la vorton: internaci*al*ismo k kun ankoraŭ pli granda miro legis la klarigon pri tiu vorto. Eble (tre dubinde) oni laŭfundamente povas defendi tiun sufikson, sed (sendube!) ne laŭracie, k tio ja estas antaŭ ĉio nia celado. Kion vi opinias pri jenaj vortoj: admir-al-o, kab-al-o, katedr-al-o k ban-al-a?

Sur la unua paĝo de nia Jarlibro ni legas la devizon: La SAT-anoj kutimiĝu al eksternacia sent-, pens- k agadkapablo. Laŭ K-do K. eksternacialismo estas utopia. Do, tiu devizo estus iom missukcesa?

"Ĉiu superflua signo en uzado estas muelŝtono sur kolon de sekv. generacioj" (3. 2.), sed tion certe ne memoris K-do K., kiam li — pro buŝlingvo — proponas per specialaj signoj montri la emocion de la voĉo. Tiu propono tute ne akordiĝas kun nia deziro simpligi la skriblingvon. Ĝi ankaŭ estas tro komplika k konfuza. Preferinda estus sistemo, simila al tiu de l' muziko, super k sub la linioj; sed mi kredas, ke ĉiu provo en tiu direkto estas malhelpo por la disvastigo de esp-o.

La propono pri mallongigo de ofte uzataj vortoj estas bona. Tamen mi opinias, ke "estas" oni nur mallongigu en la esprimo: "tio estas" (t. e.).

Esp-igo de plej multe uzataj nomoj de tutmonde konataj famuloj k geografinomoj jam ĉie estas aplikata praktike. Ankaŭ multaj esp-istoj esp-igis siajn propran nomojn. Alia afero estas pri tiuj homoj, kiuj ankoraŭ uzas siajn naciajn nomojn. En ĉiuj aliaj lingvoj, fremdlingvaj nomoj estas transskribataj kiel en la originala ortografio, k la unuan fojon, kiam ili aperas, ilia prononcado estas klarigata inter krampoj per naciaj sonoj k akcentsignoj. La samo okazu en esp-o. Almenaŭ estas dezirinde, ke la redakcio de "S-ulo" ĉi-rilate sin tenu kiel koncerne lingvoreformojn, ke ĝi uzu la formon de l' verkinto.

Plej multaj kulturtaskoj de Krjukov ŝajnas al mi sufiĉe malproksimaj de l' reala vivo.

H. Nilsen (11 082).

Esperanto-Servo

N-o 38 — 4-a jaro Gvidanto k kompilanto: O. BÄSSLER, Ebermayer-Str. 8, I, Leipzig C 1 (Germ.) 19. Junio 1930

EL ITALIO

Venĝo je parencoj de rifuĝintoj

260 (Esp.-Servo.) La 1-an de junio k. j. mi ricevis leteron de mia bopatrino, kiu loĝas sur insulo Sardujo (Italio). Kion ŝi skribas? "Hieraŭ du ĝendarm-estro venis al mia hejmo. Senparole ili traserĉis ĉiujn angulojn de mia loĝejo. Nenion trovinte ili minace diris al mi: Kie estas la adreso de via bofilo kiu loĝas en Belgio? Donu ĝin al ni... aliokaze ni tuj arestas vin!..." Ŝi provis peti la kialon k por la momento rifuzis doni mian adreson. Sed sekve de insistaj minacoj ŝi fine donis al la ĝendarmoj mian adreson. Poste la fiservistoj de la faŝismo, ne ankoraŭ kontentaj, postulis de ŝi miajn leterojn. Ĉar ŝi ne posedis tiajn, ŝi kompreneble denove ne povis servi al ili. Pro tio oni kondukis ŝin en ĝendarmejon, kie oni postulis skribe mian adreson; ŝi ankaŭ plenumis tiun postulon. Sed nun denove sekvis minacoj, k oni postulis refoje ĉiujn leterojn — fine oni kontentiĝis per postulo, ke ŝi donu leterojn estonte ricevotajn de mi. — Sciu, ke mia bopatrino ne konas politikon, ŝi estas tre fervora katolikreligiulino. Similaj okazintaĵoj estas ĉiutagaj en Italio, kio signifas, ke la tago nedezirita de la faŝismo alproksimiĝas... *Italano SAT-ano.*

EL FRANCIO

Rezultoj de raciigo

261 (Esp.-Servo.) En la granda aŭtomobil-fabriko Reno (Renault) en Billancourt, apud Parizo, laboras 25 000 gelaboristoj. Tie, kiel en ĉiuj grandaj entreprenoj, oni tre multe raciigas. La konsekvencoj rilate labor-akcidentoj estas elokventaj. En daŭro de 46 tagoj, de 2. aprilo ĝis 23. majo, estis pli-malpli grave vundataj 816 gelaboristoj. Eĉ se ne estus aliaj motivoj por kontraŭstari raciigadon sub kapitalista reĝimo, ĉu nur tiu ne sufiĉus? *L. K., 10 341.*

EL GERMANIO

Atako kontraŭ "timataj komunistoj"

262 (Esp.-Servo.) Kiel en "S-ulo" 294, pĝ. 241, jam estis raportite, oni tre timas la malsatajn klaskonsciajn proletojn en la episkopa urbo Regensburg. Okazis la 1-an de majo, ke en gastejo "Ratskeller" — tute apud ĉef-policejo — kie ĉiam kunvenas la anoj de la kom. partio, ekzercadis iamaj muzikantoj de la ligo "Reichsbanner" (Rajĥsbaner — respublika ŝirmligo). La polico opiniante ke la kompartianoj festas, spite malpermeso, la 1-an de majo, tuj alarmis la "atak-komandon". Oni ĉirkaŭis la domon tiel dense, ke vere eĉ muso plu ne havis okazon forkuri. Nun venis la decida momento. Ĉies nervoj estis streĉitaj. Policestroj de la politika taĉmento malfermigis la pordon k... anstataŭ malbenitajn k kompartianojn oni ekvidis simplajn muzikantojn. En la teretaĝa gastĉambro sidis kelkaj kompartianoj, kiuj moke aplaŭdis la sin hontigintan policistaron. *Re. P., 7537.*

EL USONO

Atenco kontraŭ komunista movado

263 (Esp.-Servo.) Antaŭ semajnoj burĝaj gazetoj sur preskaŭ tuta paĝo publikigis, ke la "Amtorg" (sovetia komerc-oficejo) en Novjorko estas komisiita de Moskvo, doni monon al la usona kom. partio, por organizo de manifestacioj ktp. La ĉef-policestro Whalen eĉ asertis havi dokumentojn pri tio. Sed ekzameno de la dokumentoj rezultis, ke ili estis falsigitaj, ke ili estis fabrikitaj en presejo Vagner en Novjorko. Tie ilin mendis estona kontraŭrevoluciulo Alex Yozva. Pro ekscitiĝo de la publika opinio la ministro por eksterlandaj aferoj, Henry S. Stomson konfesis, ke la registaro sciis jam kelkajn semajnojn pri la dokumentoj, pro kio la registaro intencis surprizi "Amtorg" per ekzameno. Tiu fakto, ke Stomson sintenis indignita pro la konspiro kontraŭ Sovetio, ne signifas, ke registaraj rondoj ne havis intereson k simpation por la afero. — Post la senmaskigo de tiu konspiro, la ĉef-policestro Whalen certe intencis "malkovri" aliajn dokumentojn. Li sendis du el siaj detektivoj al "Workers Center" (laborista centro). La detektivoj havis leteron alvenintan al Whalen, en kiu estis minacoj per mortigo, nome se li ne ĉesos sian agadon kontraŭ komunistoj. La detektivoj volis kompari la leteron kun leterfolioj de la kom. partio k intencis enmanigi la leteron al K-do Benjamin. Sed la lasta tuj rimarkis ke la letero estis polvita, do oni volis preni de li fingrodepreson por poste surpresigi sur iajn aliajn paperojn. La komunistoj forsendis la detektivojn senrezulte. Sed tiu okazintaĵo tre klare montras la veran vizaĝon de la registaro... *L. Nagy, Novjorko.*

EL URUGVAJO

Soveta ŝarĝ-vaporŝipo en Montevideo

264 (Esp.-Servo.) Jam semajnojn antaŭ alveno oni tre interesiĝis pri soveta vaporŝipo, anoncita de la gazetaro. La 28-an de aprilo alvenis la vaporŝipo "Kalinin"-Leningrad; ĝi venis el Odessa. En la haveno de Montevideo kolektiĝis hom-amaso, sed surprize por ĉiuj la vaporŝipo restis sufiĉe malproksime de la bordo. Nur la 29-an la ŝipo albordiĝis. Ĝi alportis nafton, lignon k maŝin-oleon, k forportis ŝafojn k lanon. La maristoj estis viglaj, dum ripozhoroj ili dancis k amuzis sin; ili jam estas feliĉaj k liberaj laboristoj. Depost la 2-a de majo la vizito de la ŝipo estis permesita. La intereso por soveta vaporŝipo estis grandega, ja eĉ burĝoj per aŭtomobiloj alvenis por viziti ĝin. Dum la dimanĉo posttagmeze la ŝipo estis tiom ŝarĝita per vizitantoj, ke ĝi preskaŭ subakviĝis. *13 827, Montevideo.*

EL SOVETIO

Por nova moraro

265 (Esp.-Servo.) En Sovetio nun estas treege atentata la demando pri transiro al nova moraro. Multo estas farata por efektivigi ĉi gravan por socialisma konstruado aferon. Mi diru nur kelkon. En Leningrado estas konstruitaj specialaj mekanikigitaj tolaj-lavejoj, kreskas laboristaj kolonioj, domoj, komunumoj ktp. Leningrada kooperativo ankaŭ aktive partoprenas ĉi agadon — la 1-an de majo estis finkonstruita k ekfunkciigita granda fabrik-kuirejo, kiu ĉiutage preparas 12 000 tagmanĝojn. Samtempe ĉ. 1000 homoj povas manĝi en ĝia ejo. Post kelkaj semajnoj ekfunkcios dua fabrik-kuirejo. La funkcianta priservas nur unu, "viborgan", urbparton (Leningrado konsistas el ses urbpartoj). Baldaŭ venos la tempo, kiam ĉiuj urbpartoj estos priservitaj de l' fabrikoj, krom la nun ekzistantaj manĝejoj. Ĉi tiu aranĝo malkutimigos nian loĝantaron de praavaj malprogresaj kutimoj. Por nova ordo akre batalante, iom post iom ĉion venkante, antaŭen marŝas proleto de nova lando soveta. *P. Tilin, Leningrado.*

En Sovetio progresas aŭtomobilismo

266 (Esp.-Servo.) En kadro de multvariaj eksperiment-laboroj sur kampo de industriigo en Sovetio, gravan lokon okupas larĝa propagando por aŭtomobilismo. En jaroj 1928—29 per aŭtoj estis transportitaj 538 milionoj da tunoj sur 7,5 miliardoj kilometroj; en jaro 1932—33 la transporto per aŭtoj atingos 1500 milionojn da tunoj sur ĉ. 20 miliardoj kilometroj. Je fino de la kvinjara plano en Sovetio devos esti ne malpli ol 420 000 pasaĝeraj aŭtoj k ne malgranda nombro da ŝarĝaŭtoj. Inter la pasaĝer-aŭtoj estos: 10-lokaj 18 000, 20-lokaj 9000, 30-lokaj 6000, laŭ modelo "Ford" 340 000. Por sanitaraj, komunumaj k. a. bezonoj estos pli ol 30 000 aŭtoj. La nombro de motorcikloj atingos 70 000. La tuta aŭto-parko en Sovetio je fino de la kvinjara plano (1932—33) atingos la grandan nombron de 800 000 aŭtomobiloj. *Fedorowsky, Kasatin.*

Redakcia adreso: A. SCHWARZ, Lerchenstrasse 14, Neckarsulm (Germ.)

Nia politik-sociologia laborkomuno

(Fino. Vidu n-on 293)

1. La homa socio estiĝis, kiam la homo forlasis la bestan evoluŝtupon, do ĝi estas tiom maljuna, kiel la homo mem. Oni supozas, ke la homoj antaŭe vivis komune en *horda* stato. Poste ili evoluis ĝis *familia* k de tiu ĉi al *genta* stato. La plej alta evoluŝtupo tiufaka estas la *nacio* en la epoko de l' privatkapitalismo. Ne ĉiuj popoloj disvolviĝis same al la plej alta ŝtupo, multaj restis en la stato de l' sovaĝeco aŭ barbareco[1], kion oni ja tre ofte povas legi en libroj pri esplorvojaĝoj en malproksimaj landoj. Sed tre multaj popoloj atingis la plej altan nivelon, tion tre bone pruvas la raportoj en gazetoj k revuoj.

2. La homa kunvivado ne ĉiam estis tiel, kiel ĝi nuntempe prezentiĝas al ni, sed la homaro devis trapasi longtempan evoluon. Tiu ĉi evoluo estis kelkfoje tre dornplena k estas dividita en diversaj epokoj, kiuj estas nomitaj laŭ la kulturnivelo, en kiuj la tiamaj homoj troviĝis. Ekzemple la "sovaĝeco" estis tia epoko, dum kiu la homoj ne jam sciis ion pri eluzo de l' akvoforto, ventoforto ktp. La "ŝtonepoko" estis la epoko de l' ŝtonuzado por preparo de l' ilaro, la "ferepoko" tiu de l' feruzado. Tra ĉiuj evoluŝtupoj tio estas observebla, k estas vere interese funde okupiĝi pri ĉi tiuj problemoj. La civilizo, kiu estas la plej altevoluinta epoko, estas tiu tempo, en kiu la homoj kapablas regi super multaj aperajoj de l' naturo. Ĉiun grandan epokon oni partigas laŭ tri subŝtupoj, kiuj nomiĝas: subŝtupo, mezŝtupo k supra ŝtupo. La tekniko, en sia nuntempa formo, estas apartenajo de l' supra ŝtupo de l' civilizo. Multegajn aliajn ekzemplojn oni ankoraŭ povus citi, sed ni ja mem ĉiutage povas vidi la sukcesojn de l' civilizita homaro, ĉar ni havas la "feliĉon" vivi en tia epoko. Ke la kapitalistoj per militoj misuzas la sukcesojn k inventojn de l' civilizita homaro, ne estas la kulpo de l' civilizo. Tute male! Kiam oni tute ĝuste komprenus k aplikus ĝin, la homaro povus vivi pli feliĉe ol nuntempe.

3. Ankaŭ la interhoman kunvivadon mem ni esploris k vidis, ke ankaŭ ĝi estas dividita je diversaj formoj. Ĝi povas esti *daŭra* k *nedaŭra* k baziĝas sur diversaj fundamentoj. Ekz. la *edzeco* estas *daŭra* unuiĝo de homoj, kiu baziĝas ĉefe sur *biologia* fundamento; dum sekto aŭ kongregacio (unuiĝo) fundamentas *kulture*. (Kompreneble tio estas nur ĝeneralaj normoj, k mi tre bone povas imagi, ke ekz. la edzeco povas esti ankaŭ plejparte kultura unuiĝo, sed tio estas escepto. La edzeco de la plej multaj homoj baziĝas biologie.) Tie ĉi mi ankaŭ menciu la *sort-unuiĝon*, al kiu la homoj *nelibervole* aniĝas. La ŝtato, la nacio k la klaso estas fakoj de tiu formo k kiam oni meditas pri la signifo de ĉi tiuj vortoj, oni tre bone komprenas la esprimon "sort-unuiĝo". Apud tiu formo ekzistas la *organizo*, al kiu la homoj *libervole* povas sin anigi, ekz. partio k sindikato. La ĝis nun nomitaj apartenas al la granda grupo de l' *daŭra* formo. Mi nun ankaŭ menciu *nedaŭran* formon: Kiam areto da homoj veturas en fervoja vagono, tiam ili ne daŭre kunvivas, ili havas *nekomunan celon*. Aliflanke, kiam amaso da proletoj manifestacias, ili ankaŭ nedaŭre kunvivas, sed havas *komunan celon.*

Multan tempon ankaŭ okupis la pritrakto de l' diversaj ŝtatformoj k dum tiuj ĉi vesperoj ni ekkonis, ke estas urĝega por la proleta junularo, ekscii multon pri ĉi tiu problemo. Sed ĝin mi analizos en alia artikolo. Pri ekspansio k imperialismo ni ankaŭ parolis k tio interesis multajn Gek-dojn.

La citito estas kompreneble nur skizoj k epitomoj; en vero tiu ĉi scienco estas pli ampleksa. Sed mi kredas per tiuj linioj esti doninta bildon pri tio, kion devas scii juna proleto por esti vera, kapabla klasbatalanto. Scio estas potenco, klero igas libera! *Fr. Riedel (14 981), Giessen.*

[1] Ĉi tie *barbareco* ne signifas: kvalito de kruda, mortigema homo, sed estas esprimo por socia evoluŝtupo.

Ĉu soldatiĝi?

En skandinava lando, kie militservo povas esti anstataŭata per civilservo, du K-doj kun malsamaj vivkonceptoj rakontis jenon:

"Mi estas maŝinisto, tial soldatiĝinte mi venis al tank-taĉmento. La vivo de soldato tre plaĉis al mi, ĉefe la ordo k akurato ege imponis al mi. Iutage ni ree ekzercadis. Kune kun kamarado mi direktis tankon. Nia tasko estis veturi k dume dispafi gaspafaĵojn. Subite la kamarado planken falis paliĝante; ankaŭ mi sentis kapdoloron k tuj haltigis la tankon. Pafaĵo ial difektiĝis k gasvenenis nin ambaŭ. Pli ol duonan jaron mi kuŝis en malsanulejo k sanigejo. Kvankam mi nun ree povas labori, mi tamen sentas la neplenan resaniĝon. Mia sano, sola mia havaĵo, ruiniĝis en servado por la "reĝo k patrio".

La alia skribis al mi:

"Mi nun estas ĉefurbano, unue mi tamen estis en alia loko dum 14 tagoj. Tie mi laboris kune kun 16 aliaj knaboj. Ni ĉiuj rifuzis porti armilojn pro religiaj kaŭzoj. Estas ankaŭ aliuj, kiuj rifuzas pro etikaj kialoj, sed ili estas la malpli-multo. Ni laboras en servo de ŝtata elektrejo, ĝi havas tie deponejon de fostoj, per kiuj ni devas ŝarĝi vagonojn. Estas certe peza laboro, sed mi nur havis plezuron en tio. Ĉar la oficejo bezonis knabojn spertajn en kontorlaboro, mi venis al la ĉefurbo. Tie ĉi mi havas tre interesan k bonan vivon. La laboro estas interesa k la traktado bona. Niaj ĉefoj ja ne estas militistoj, sed civilaj oficistoj. En la kontoro ni estas 5 K-doj. Ni loĝas k manĝas ĉe privataj familioj. Ni ne bezonas porti uniformon k havas permeson iri en la urbo kiel aliaj homoj. La salajro ne estas granda, 73 oeroj (ĉ. 0,20 dol.) po tago. Kiam mia monujo ebligas, mi iras en koncertojn k tie aŭskultante ĝuegas."

Ĉu necesas komento? *A. S. (10 580).*

NIA POŜTO

Eriĥ 13 285. — Via artikolo aperos. Honorario por redakt-laboro ricevita. Koregan dankon!

K-do 10 596. — Via artikolo aperos resumite.

Einar 13 032. — Via propono uzota.

TRA ESPERANTIO

PRI NOVARANĜO DE LA SAT-JARLIBRO

La Jarlibro por 1929/30 kuŝas antaŭ mi sur tablo. Kiel ĉiu Jarlibro alvenanta ĉiujare al mi (komencante de la unua en la jaro 1922) ĝi vekas denove ĉe mi jam delonge havatan planon pri nepra ĝia reorganizado. Kaj nunjare ne plu dezirante silenti mi decidis informi al la SAT-anaro pri mankoj de l' ĝisnunaj Jarlibroj k pri plano de nova ĝia aranĝo.

Unue. Ne necesas presi la adresojn de ĉiuj SAT-anoj, precipe tiel, kiel ili estas presitaj en Jarlibro 1929/30, t. e. sen detaloj pri ĉiu SAT-ano. La Adresaro estas tro seka, tiom pli, ke por korespondado oni ĝin ne povas uzi, ĉar ne rajtas laŭ statuto. Oni devus presi nur la adresojn de SAT-Perantoj, Vic-Perantoj k aliaj Perantoj, kiel Junula, Socialista ktp. Ĉiuj membroj dezirantaj, ke iliaj adresoj aperu en la Jarlibro, pagu aldonan kromkotizan pagon laŭ korespondanonca tarifo[1]. En ĉiu loko krom cititaj adresoj oni nepre devas citi matrikulojn de ĉiuj aliaj SAT-anoj, aparte de aktivaj k de pasivaj. Tio estas necesa por diversaj informoj. Ankaŭ oni devas noti nombron de SAT-anoj havantaj tiun aŭ alian profesion, kio helpos en korespondado laŭprofesia k laŭfaka. Adresojn de Perantoj kaj por adres-enpreso pagantaj membroj nepre presi kun detaloj laŭ lasta demandaro, aplikita en Jarlibro 1928. Nepre presi nomojn k adresojn de pasivaj membroj-organizoj, ĉu esp-istaj, ĉu neesp-istaj, ĉar tio helpos por interligo k instigos SAT-anojn en aliaj lokoj, kie tiaj membroj mankas, varbi ilin. Nepre presi nomojn k adresojn de SAT-anoj pasivaj, se ili estas solaj en iuj loĝlokoj. Se ili estas pluraj en sama loĝloko, do necesas presi la adresojn de pli malnovaj SAT-anoj k pli lingvospertaj esp-istoj, k de aliaj citi nur la matrikulojn. Tio nepre necesas por korespondado k diversspecaj informoj. Nepre insisti k instigi ĉiujn Perantojn k SAT-anojn, ke oni preparu por sekvonta Jarlibro informnoton pri sia loĝloko laŭ skemo antaŭe presita en "S-ulo" k jam presitaj ekzemploj pri ĝi en Jarlibro 1929/30. En tiuj notoj ankaŭ nepre enmeti adresojn de lokaj LEA-grupoj, ejojn k tempon de esp. kunvenoj. Same oni ankaŭ devas noti nombron de esp. laboristoj k aparte de neŭtralaj (burĝaj) esp-istoj, se eble ankaŭ adresojn de neŭtralaj esp. kunvenejoj. Por pli bona propagando pri SAT-eldonajoj, presi en Jarlibro detalajn recenzojn pri ĉiuj SAT-libroj, eble el "S-ulo" k el aliaj esp. gazetoj: tio havos sian nepran efikon.

La Jarlibro ankaŭ enhavu Korespondan Fakon laŭ rubrikoj individua k kolektiva, laŭ de mi en alia artikolo proponata skemo k formo. Por ke ne okazu miskomprenoj pri meto de tiu aŭ alia loĝloko en ĝustan horzonon, komisii al iniciatinto de horzonsistemo K-do M. Krjukov kun eventuala helpo de aliaj K-doj prepari por nova Jarlibro detalan liston, en kiu estu citataj horzonoj de ĉiuj distriktoj, provincoj ktp. en ĉiuj landoj, ĉar ne en ĉiuj lokoj eĉ SAT-anoj mem loĝantaj en ili povas difini, al kia horzono apartenas ilia loĝloko. Nepre postuli detalajn k klare skribitajn tekstojn de adresoj k nomoj de loĝlokoj, citante krom ili la distrikton, provincon ktp. k ilin presi senerare. Tiajn erarojn, kiaj ekzemple okazis en Jarlibro 1929/30, ke 10 SAT-anoj el urbo Bogorodsk de *Nijni-Novgoroda* Lando k Distrikto trafis en liston de SAT-anoj el urbo Bogorodsk de *Moskva* lando k evidente iliaj Jarlibroj sufiĉan tempon vojaĝis, antaŭ trafi al adresatoj — *nepre* estonte eviti. Anstataŭ seka adresparto presi en Jarlibro vere necesan k bezonan informparton (enciklopedieton), ĉar vere, anstataŭ trovi en sia Jarlibro la respondon al diversaj demandoj pri ĝenerala vivo, scienco, esp.-movado ktp. en statistika formo, oni devas longan tempon serĉi tiujn informojn aŭ en nacilingvaj jarlibroj aŭ en div. libroj, broŝuroj, gazetoj, jurnaloj ktp. Mi opinias, ke tiurilata aranĝo teknika de UEA-Jarlibroj estas sufiĉe oportuna k plene por ni imitebla k akceptebla. La timo de kelkaj Ge-k-doj, ke nova aranĝo de l' Jarlibro malfaciligos uzadon ĝian por vojaĝantaj SAT-anoj, tiusence, ke se Peranto aŭ Vic-Peranto ien el la urbo forveturis, la alveninto plu ne povos trovi Gek-dojn, estas tute senbaza. Ja certe krom adresoj de Perantoj k Vic-Perantoj enestos adresoj de SAT-anoj krompagintaj k de LEA-grupoj. Ankaŭ tiun novan aranĝon ni devas enkonduki, ĉar ja ĉiujare la membraro de nia Asocio kreskas k la Jarlibro plidikiĝas. Tiel venos iam la tempo, kiam nia Jarlibro fariĝos — kiel nura Adresaro — dika volumego, kiu estos tre maloportuna por enpoŝigo k kunportado dum vojaĝoj. Konforme al supredirito, mi proponas ne plu presi la adresojn de novaliĝantaj membroj en "S-ulo", nur de tempo al tempo presi informon pri lokoj, landoj k kvanto da SAT-anoj, kiel aktivaj, same pasivaj. Malgraŭ ke kelkajn detalojn de mia projekto malaprobis la 9-a SAT-Kongreso, mi tamen opinias, ke oni nepre devas denove trakti la demandon por la bono de nia Asocio.

Do, *SAT-anaro tutmonda serioze* pripensu la demandon, ĉu vi havu en via konstanta amiko, la Jarlibro, malgrandlitere presitajn sekajn adresojn de SAT-anoj aŭ vere necesan k praktikan helpilon en ĉiuj viaj laboroj k penadoj.

Sufiĉas la elspezo de valora spaco en nia Jarlibro (k nun ankaŭ en "S-ulo") por sekaj, nenion dirantaj adresoj; venis tempo por havi bonan informan, statistikan Jarlibron. SAT-anoj, montru vin progresemaj homoj, sed ne konservativaj! Mi metas ĉi tiun proponon al serioza k larĝa pridiskuto en ĉiuj SAT-rondoj k dum la X-a Kongreso, k por ĝenerala voĉdono de l' tuta SAT-anaro.

Vjaĉeslav V. Kalaŝnikov (1125),
Nijni-Novgorod.

[1] Sed la 9-a Kongreso voĉdonis unuanime ĝuste *kontraŭ* tia aranĝo! — Red.

K-doj! Notu bone en la memoron k neniam forgesu, ke ni ĉiam tenas je via dispono: ekzempleron de prospekto pri SAT k malnovajn numerojn de "S-ulo" k "LNE". Havigu al ni adresojn de personoj, kiujn vi supozas emaj aboni, ni sendos mem la provekzemplerojn, se vi preferas.

Administracio de SAT. Redakcio de "S-ulo".

10-a KONGRESO DE SAT
en Londono (Britio), 3.—7. aŭg. 1930

4-a listo de aliĝintoj

134. *S. Harris*, Anglio, *11 072*
135. *J. Rindler*, Usono
136. *V. Zimin*, Sovetio, *6164*
137. *V. Kazakeviĉ*, Sovetio, *3716*
138. *A. Kuliĉenko*, Sovetio, *12 876*
139. *E. Langlet*, Francio, *1370*
140. *S. Bojer*, Sovetio, *4358*
141. *W. Hartwig*, Germanio, *15 193*
142. *C. Startup*, Anglio, *12 789*
143. *A. Penĉik*, Sovetio, *11 727*
144. *H. Konovalov*, Sovetio, *641*
145. *V. Kalaŝnikov*, Sovetio, *1125*
146. *I. Lidin*, Sovetio, *41*
147. *L. Markoviĉ*, Belgio, *13 335*
148. *B. Jeleznjakov*, Sovetio, *5583*
149. *V. Belogorcev*, Sovetio, *7495*
150. *E. M. Vasilevski*, Sovetio, *7520*
151. *N. Ŝumilov*, Sovetio, *16 009*
152. *A. Lebedev*, Sovetio, *960*
153. *J. Wilkie*, Skotlando, *10 029*
154. *K. Deubler*, Germanio, *30*
155. *H. Pollter*, Germanio, *16 085*
156. *A. Gavrilenko*, Sovetio.
157. *V. Blagovidov*, Sovetio, *10 608*
158. *A. Gurov*, Sovetio, *7061*
159. *J. Palkin*, Sovetio, *14 406*
160. *V. Gordon*, Sovetio, *4045*
161. *W. Raward*, Anglio, *13 326*
162. *J. A. Brukson*, Sovetio, *1896*
163. *J. F. Stone*, Anglio, *14 586*
164. *M. Carey*, Anglio, *1170*
165. *L. Peel*, Anglio, *3210*
166. *C. Howard*, Anglio, *15 550*
167. *B. Fallowfield*, Anglio, *7512*
168. *R. Bland*, Anglio, *9119*
169. *C. Griese*, Germanio, *14 420*
170. *K. Stutterheim*, Germanio, *9553*
171. *R. Hall*, Anglio, *7145*
172. *D. Cardy*, Anglio, *8214*

UNU JARO DA ESPERANTA LABORO EN PÄRNU (ESTONIO)

Nia bildo vidigas kursanojn de l' unua amas-kurso organizita de *Lab. Esp. Klubo* en *Pärnu* (Estonio). La 9-a sidanto de maldekstre en unua vico estas la kursgvidinto K-do E. Mälson, la 11-a sidanto — prezidanto de l' Klubo — K-do J. Lage (10 469), la 8-a sidanto — sekretario de l' klubo K-do N. Ruus (15 428). La kurso okazis laŭ Ĉe-metodo. En la lokaj gazetoj aperis poresp-aj reklamanoncoj preskaŭ ĉiutage, kompreneble senpagaj. La kurson, okazintan en Lab. Hejmo, partoprenis unue 170 personoj, ĝin finis 130. Sekvintan kurson, kiun gvidis instruisto Strandmark, partoprenis nur 28 komencantoj k 36 daŭrigantoj. Du-aliajn kursojn, unu por junpioniroj, finis 15 k 50 personoj. (La lernejdirektoroj ne permesis al lernantoj partopreni la junpioniran kurson.) Nun estas 7 SAT-anoj k 15 "S-ulo"-abonantoj en Pärnu. (15 428.)

Por la edukista konferenco dum la SAT-kongreso

SAT-edukistoj k kompetentaj SAT-K-doj, kie estas viaj raportoj por la edukista konferenco? La organizantoj bezonas raportojn el ĉiu lando; do eĉ se vi ne venos al la kongreso, ni bezonas vian kunlaboradon. La temo estas pri "klaspartieco en edukado": en la eduka sistemo, en disciplino k instrumetodoj, en rilatoj kun religio, en lernolibroj, literaturo, en lernejaj infanorganizoj, en malpermesoj al edukistoj... (Vidu n-on 295.) Respondu plej baldaŭ. Certe ankaŭ sovetaj edukistoj havas ion por diri pri la demando.

Pri la sama temo ni organizas ekspozicion dum la kongreso. Ni bezonas elĉerpaĵojn el lernolibroj, infankajeroj, desegnaĵojn, ktp. ... La elĉerpaĵoj el diverslandaj lernolibroj montru kontraŭproletan tendencon pri famaj militoj, imperia konstruado, ... montru naciemon, aliigon de la revoluciaj periodoj, ... Sendu frue la materialon k ni bone utiligos ĝin. La sama utilos ankaŭ por ekspozicio dum konferenco de Brita Instruista Laborista Ligo (TLL) dum septembro.

C. Osmond (9896)
Esperanto-sekretario de TLL
95 Fowlers Walk, Ealing, *London W 5.*

AL ĈIUJ SOVETIAJ GEK-DOJ!

K-doj! Ofte okazas, ke niaj Sovetiaj klientoj mendas fremdajn librojn, kovertojn, leterfoliojn, poŝtkartojn, insignojn, akciojn ktp. en la Adm. de SAT. Jam de kelka tempo n i n e p l u l i v e r a s *ĉi tiun varon al niaj klientoj. Vi sciu, ke jam dum la tuta jaro nia financa stato en Leipzig estas tute malbona, ĉar nia mono troviĝas en la konto de SEU en Moskvo. Oni informis nin, ke la financkomisaro de Sovetio permesis al ni ricevi ĉi jare nur 4000 dol. (pasintan jaron estis 4500 dol.). Do, anstataŭ pligrandigi ĉi tiun buĝeton, oni malgrandigis ĝin. Aliflanke oni devas konstati, ke en Sovetio daŭre kreskas la membraro k abonantaro al niaj presorganoj. La konsekvenco estas, ke rapide nia kapitalo en Moskvo grandiĝas k aliflanke — ni ne povas ricevi ĝin. Tamen la presisto ĉiusemajne deziras la pagon de la fakturoj. Tiu ĉi stato kompreneble ne estas longe eltenebla. Ni devas serĉi rimedon, por ke ni povu ricevi nian monon. Niaj K-doj en Sovetio tial klopodu ĉe siaj instancoj, ke oni donu al ni la permeson por ricevi nian propran monon, per kiu vivas nia organizo. Sovetiaj K-doj estas insiste petataj fari kiel eble plej malmultajn mendojn ĉe SAT, ĉar ni ne povas liveri.*

Jam por mildigi ĉi tiun situacion, la Eldon. Kooperativo de SAT presigis kelkajn eldonojn en Moskvo, sed ankaŭ ĉi tiu procedo ne sufiĉas por ekvilibrigi la diferencon inter la libro-k gazeto-konto. Ni konsideru, ke la libroj ne estas tiom rapide vendataj. Ĝenerale nia vendotempo por iu libro estas kelkjara. Sekve: Gek-doj en Sovetio, evitu iujn ajn mendojn en la nuna tempo, ĝis la monafero estas regulita. *Administracio.*

Laŭ jus ricevita informo la financkomisaro de Sovetio ne plu permesis pluan transsendon de mono al SAT. Pro ĉi fakto, plenumo de mendoj nun ne plu estas ebla. — Atentu aperontan artikolon!

TRAKTORO „LABORISTA ESPERANTISTO"

La laborista esp-istaro de la pli ol 160 SAT-anojn havanta urbo Leipzig ankaŭ plenumas sian devon, aliĝante al la alvoko de niaj sovetiaj fratoj, por aĉeti traktoron al iu kolektiva mastrumo, en la vasta Sovetio. Post la alvoko de K-do Demidjuk en "S-ulo" n-o 284, la Leipzig-a LEA-grupo petis la lokan kom. partian organizon por fari prezentadon pri la "Kvinjara plano en USSR". La parolado okazis la 2-an de apr. La saman vesperon la Grupestraro disdonis kolektlistojn al la grupanoj, kiuj esprimis sin pretaj por helpi la efektivigon de traktoro "Laborista Esperantisto". La multobligitaj kolektlistoj estas skribitaj en esperanta k germana lingvoj. Sur la supra parto estas desegnita traktoro k skribita jena teksto: "*Solidareco — Laborista Esperantisto.* Solidareco kun niaj rusaj fratoj, la konstruantoj de la unua *soveta ŝtato* en la mondo, la konstruantoj de l' *socialismo.* Ĉiu donu laŭpove sumeton por aĉeto de *traktoro — 'Laborista esperantisto'* donacota al iu el la kolektivaj kamparmastrumoj de Sovetio."

La fervoraj kolektantoj por la plej valora k plej simbola donaco de lab. esp-istoj tutmondaj, al la patrujo de ĉiuj proletoj, eklaboris. De mano al mano, de loko al loko, en lab. hejmoj, en fabrikoj, butikoj ĉie kolektadis niaj verdsteluloj. La listoj iom post iom pleniĝis, malpuriĝis — dek, dudek, kvindek fenigoj viciĝis unu sub la alia sur ili, foje 1 marko malordigas la ordon de fenigoj, sed jen la unuaj listoj estas plenaj, eĉ ĉe kelkaj necesiĝis alglui duan folion.

Post unu-monata kolektado estas redonitaj jenaj 6 kolektlistoj:

1.	K-do Rödel, E. (5068)	14.75 mk. g.
2.	„ Göppner (10 614)	10.15 „ „
5.	„ Dassler, K. (13 940) . .	4.40 „ „
6.	„ Weinhold, A. (2568) . . .	20.00 „ „
7.	K-dino Batta, M. (633)	22.05 „ „
8.	K-do Lachmund (14 295)	8.50 „ „
	Sume	79.85 mk. g.

(1 \$ = 4.10 mk. g.)

Jen vi mem povas konstati, ke SAT-anoj k ne-SAT-anoj, aktivaj lab. esp.-istoj, faris sian devon, helpante la efektivigon de socialismo en USSR.

Sed la lab. esp-istaro de Leipzig opinias, ke la kolektadon oni devus

plilarĝigi en la tuta mondo. Estas dezirinde, ke ne nur niaj sovetiaj, novjorkaj, franciaj k germaniaj Gek-doj partoprenu ĉi tiun laboradon, sed ĉiuj lab. esp-istoj el la tuta mondo. Tial la Leipzig-a esp-istaro laborista alvokas la tutmondan esp-istaron, ĉu SAT-aŭ nur LEA-anojn por pli aktive ekkomenci la kolektadon por la traktoro *„Laborista esperantisto"*.

La tutmonda ruĝa esp-istaro montru sian simpation al la unua proleta ŝtato. Ni kolektu k instigu niajn konatojn, korespondantojn en la tuta mondo.

Komisiita de la LEA-Grupo Leipzig: J. Batta (246).

TRA LA ESPERANTA GAZETARO

"Heroldo de Esperanto" festis la jubileon de sia 10-jara ekzisto per 16-paĝa n-o, en kiu troviĝas la rezulto de enketo farita de la redakcio por pli popularigi la gazeton per taŭga legajo. El la respondoj oni konstatas, ke kio al unu plaĉas, malplaĉas al aliuj. Sed s-ro Jung (la ĉefred.) volas plezurigi ĉiujn, k ĝuste tial neniu alia ol *Esp. Katolika* devas kondamni ĉi tiun burĝe liberalan gazeton (kvankam sufiĉe da bildoj laŭdas katolikan agadon). Malgraŭ sia larĝa starbazo "H. de E." enregistras nur 2600 pagantojn, k solan tujan solvon por plialtigo de l' abonant-nombro vidas la eldonanto evidente nur en senpaga liverado de l' gazeto "sopirata" al sovetianoj per speciala monkolektado inter la abonantoj. Sincere dirite: "H. de E." meritas pli da subteno ĉe la neŭtralaj esp-istoj.

"International Language" (brita) estas tre vari-enhava, prezentas ekzemple en sia maja n-o artikolon pri muziko en USSR laŭ informoj el SEU-Bulteno, presigas artikolojn informajn pri Britio dulingve (angle k esp-e) — kiel oficiala organo de l' 22-a Universala Kongreso de Esp. Ĝiaj librorecenzoj (same dulingvaj) estas ĉiam interesaj.

Laŭ opinio esprimita en "Flandra Esperantisto" (majo), gazeto, kiu batalas kontraŭ la belga imperialismo, "la popoloj devas desegni la landlimojn, ne la ŝtatoj la popollimojn. Se la ŝtatoj interkonsentus pri tiu principo, la imperialismo estus morta k depost tiu momento ankaŭ ne plu ekzistus subpremataj popoloj. Car tiam ĉiu nacio, ĉu granda, ĉu malgranda vivus libere, vivus sian propran vivon per propra lingvo k super tiu paca mondo brilus la verda stelo. Pacemaj landoj komprenos la neceson de esp., tiu cemento, kiu unuigos la popolojn."

Sincere neŭtralan sintenon montras "Hungara Heroldo", la organo de l' hungara esp. societo neŭtrala (kies protektantoj estas eksministro k ĉefepiskopo!). Ĝi presigas en sia aprila n-o fruntpaĝe detalan raporton pri la jarkunsido de l' hungara LEA (HESL). Eksciante pri malpermeso al provinca esp. grupo, la eminentaj protektantoj de H. E. S. espereble ne prokrastos pledi je ĝusta loko kontraŭ la tiom ofte menciitaj perfortagoj de lokaj estraroj en Hortilando kontraŭ la lab. esp. movado (tute ne parolante pri malpermeso al la SAT-eldonajoj!).

En "Espero Katolika" de 1. majo iu Petroviĉ defendas la laŭdire persekutatajn pastrojn en Sovetio kontraŭ la oficialaj klarigoj de l' sovetaj aŭtoritatoj, bedaŭrante, ke la papo tiom bruis pri la afero, tiel donante al la sovetoj okazon aperigi kontraŭ-protestojn . . . "E. K." estas batalorgano por la katolikoj, k en ĉiu n-o tio estas akcentata: "Pretendi, ke la celo de organo kiel "E. K." devus esti: havigi al siaj legantoj nur amuzajojn, tia pretendo estas troa, k ĝi pruvas, ke ili tute ne komprenas la gravon de esp-o por la moderna vivo, por la Katolika Agado."

"Bulteno de CK SEU", Moskvo (marto), pritraktas praktikajn taskojn de varbado k organizado. La ekzemplo de l' Kieva esp-istaro, kiu pro manko de instruantoj k tial ke oni ne sufiĉe sciis organizi la nov-lernintojn, ne sukcesis vivigi la decidon de l' komjunularaj estraroj pri lernado k aplikado de esp-o, estas sufiĉe pripensiga.

La plej nova ISK-kajero (aprilo) enhavas i. a. du tre interesajn politikajn artikolojn, traktantajn pri la repaga problemo (Jang[Young]-plano) por Germanio k pri Palestino kiel viktimo de angla imperialismo, en kiu lasta artikolo la aŭtoro konkludas, ke "liberigo de Oriento ne dependas nur de tio, ke la popoloj liberigu sin de la brita jugo, sed ke bienposedantoj k ekleziaj estraroj "ĉiu malfeliĉo en Oriento venas de eklezioj!") havas la saman intereson, kian la britoj: subpremi la araban proletaron k la arabajn malriĉajn kamparanojn."

N. B.

Korektoj. En n-o 296, pĝ. 410 (Diskutejo), estas, pro fuŝo en la presejo, forlasita la redakcia piednoto (vd. la signon 1 en la 4-a linio de tiu artikolo), kiu diras, ke tiu diskut-art. estis verkata antaŭ preskaŭ 2 jaroj k la en la unua frazo farita rimarko de l' K-do pri "Tagoj" (unutoneco ktp.) hodiaŭ ne plu havas sencon. Sed cetere, kompreneble, lia propono estas interesa k ankaŭ hodiaŭ aktuala. — Sur pĝ. 415, 2-a kol., 1-a linio de supre legu **229** (anstataŭ 299) membroj.

Suplemento al la adresaro en Jarlibro

(Tiu ĉi nomaro ne estas por korespondemuloj)

(Dua parto. 10-a daŭrigo. Vidu n-on 284/97)

Potsdam (Germanio)
16174 *Koth Emma*, Lennèstr. 44, edzino.
Poznan (Polio)
16052 *Zablocki Wl.*, Rynek Lazarski 4/2 p.
Prijutowo (Sovetio)
16342 *Lukijanow Johano S.*, Mestkom, Samara-Zlatoust. ĵ. d., stacidoma helpestro.
Reĉica (Sovetio)
16117 *Levin A.*, str. Frunze ĉe Simanovski, laboristo.
Rakovski-Rudnik (Sovetio)
16232 *Ibrahimov.*
Rtiŝĉevo (Sovetio)
9730 *Tropiĥin V.*, Jilkooperat. "Krasnyj luĉ", 8 kv. N.
Rüsselsheim (Germanio)
16170 *Stolz C. G.*, Hassloherstr. 37/1, modellignaĵisto.
Saint Denis (Seine, Francio)
16179 *Jéhanne Georges*, rue Lesne 10, elektristo.
Saint Pierre des Corps (I. et L., Francio)
2613 *Jaŝkov Vaclav*, rue de la Noue 72, meblisto.
Saransk (Sovetio)
16154 *Baŝkirov Dmitrio*, Leo Tolstogo 5, kooperaciisto.
Sävedalen (Svedio)
16241 *Andersson Karl*, Berghem.
16245 *Nilsson Ellen*, Gunnebo Ugglum.
Schellinkhout (Nederlando)
15974 *van Essen Gr.*, instruistino.
Schwechat (Aŭstrio)
16308 *Belic Johann*, Alt-Kettenhof 5, konduktoro.
Sebastopol (Sovetio)
16011 *Boguslavskaja E.*, Krasni Spusk 1, dentkurac.
Sebnitz (Saksio, Germanio)
16277 *Cesky Franz*, Böhmische Str. 34, tinkturisto.
Simferopol (Sovetio)
16010 *Paŝkov Sergeo*, Poĉtovij per. 1, oficisto.
Sisteron (Francio)
16180 *Ferrand Th.*, rue de la Coste, instruistino.
16223 *Ricavy Fernand*, 1 rue Saunerie, mekanikisto.
Smolensk (Sovetio)
16262 *Ŝiŝelov Voldemaro*, Vokzalnaja 11.
16261 *Zaĥareviĉ Ano*, Potemkinskaja 51.
Sonvilier (Svisio)
16132 *Donzé Cyprien*, horloĝisto.
Sotteville les Rouen (Francio)
16225 *Heubert Léon*, 99 rue Hyacinthe Menagé.
Stalin (Sovetio)
16219 *Krivickij Nik.*, Centralna ul. bolag 19, kv. 1, librotenisto.
16220 *Olenko Bori*, 4 linio 51, lernanto.
16218 *Volĉenok Gregoro*, 2 linio 58, metiisto.
16217 *Volĉenok Lia*, 14 linio 86, oficistino.
Stalingrad (Sovetio)
16242 *D-ro Tartakovsky Josefo*, kuracisto.
16246 *Vasiljev Vj.*, Kozlovskaja 34-a.
16255 *Zabirov Ramzi*, str. de Lenin Rabfak de N. Kalinin, kompostisto.
Staraja Russa (Sovetio)
16256 *Bogdanov I.*, Novg. Buĥovskoj val. 7.
St. Claude (Jura, Svisio)
16337 *Sugier Roger*, rue de la Poyat 28, kombisto.
St. Egidien (Saksio, Germanio)
16334 *Massman Albin*, Hauptstr. 34, poŝtisto.
St. Imier (Svisio)
16134 *Grädel Adolphe*, rue Basse 20, ingofaristo.
16133 *Grädel Jeanne*, rue Basse 20, kudristino.
16135 *Roth Charles*, Beau Site 22, horloĝisto.
Stockholm (Svedio)
16001 *Ahling Bernt*, Poŝtkesto 729.
16315 *Söderkvist Gustav A.*, Folkungag. 104 ög. I.
St. Pölten (Aŭstrio)
15982 *Baumgartner F.*, Aug.-Hassak-Str. 15/9, ilarforĝ.
Strasbourg (Francio)
16175 *Dellenbach*, rue Apffel 19, inĝeniero.
Surajevka (Sovetio)
16005 *Lanevskaja Elizabeto*, Bolŝaja 55, Zejskij okr., instruistino.
Sydney, N. S. W. (Aŭstralio)
16014 *Fekonja L.*, Elizabethstr. 41, Redfern, tapetisto.
1566 *Malaŝin H.*, Elizabethstr. 41, Redfern.
16015 *Morrison W. J.*, Edgeware Road 9, Emmore.
Ŝepetovka (Sovetio)
16311 *Poddubnjak Nikono*, Tamoĵnja (doganejo).
Ŝimanovskaja (Sovetio)
9803 *Gluŝkov Dmetrio*, Perskij Lesnoj Teĥnikumo, Ussur. ĵ. d.
Taganrog (Sovetio)
16240 *Timakov Mitrofan*, Ĉeĥovskaja 55, Industria Teknikumo, studento.
Tallinn (Estonio)
16303 *Gröön.*
16304 *Kokla Leena*, Vabriku 39/2.
16302 *Moosel Alma*, Ouna 8/3.
16305 *Tuiman Erik*, u. Kalamaja 3/13, elektromuntisto.
Taŝkent (Sovetio)
16119 *Nikitin Nikolao*, Aŭtomata telefona stacio, telefonteknikisto.
Thalheim (Erzgebirge, Germanio)
16138 *Ahner Oswald*, Salzstr. 15, ŝtrumpfaristo.
16151 *Auerswald E.*, Städt. Neubau 8, ŝtrumpfaristo.
16141 *Barth Hans*, Friedrichstr. 21, ŝtrumpfaristo.
16140 *Bock Alfred*, Obere Hauptstr. 61, ŝtrumpfaristo.
16143 *Drechsler A.*, Obere Hauptstr. 14, ŝtrumpfaristo.

(Daŭrigota)

TRA LA MOVADO

(Kroniko)

SOVETIO. Barnaul. (Vd. ankaŭ n-on 296). Je 2. majo okazis tuturba SEU-konferenco kun 50—60 delegitoj. Estis raportoj pri IRH k ĝiaj taskoj, celoj k peresp-a laboro; tekniko de internacia interligo; stato de SEU-organizo en USSR, Barnaul k la perspektivoj. Okazis varmegaj debatoj k reelekto de l' SEU-distrikta komitato. Funkciis samtempe du ekspozicietoj de agrarteknikuma esp. rondeto k *blindula* esp. rondeto, kiuj bonege propagandis. Inter la raportoj oni prezentis scenon "La Venko", k esp. ĥoro el geblinduloj kantis. Estis aklamite, ne ĉesigi esp. laboron dum somero, sed ĉiujn dum vintro funkciintajn kursojn transformi en SEU-ĉelojn k oficejojn de intern. interligo k propagando ĉe ĉiuj fabrikoj, entreprenoj, lernejoj ktp. Ankaŭ la esp. konsultejo ĉe profesi-sindikataro funkcias regule (dufoje semajne). La granda ĉelerneja sukceso (vd. en n-o 296), okazis post raporto de K-do Goldfeder ĉe la distrikta klerig-fako. Nun ni eldonas 3000 kovertojn k leterfoliojn kun esp. varbaj surskriboj. (5448.)

ĈE LA NEŬTRALULOJ

Pli ol 300 anoj de Societo "Kiboŝa" en Tokio lernas esp-on. En Presarta Lernejo en Tokio esp-o estas enkondukita kiel unu el devigaj lecionoj en la kurso por gradigitoj. La 18-a Kongreso de Japanaj esp-istoj okazos je 2./4. aŭgusto 1930 en Kanazaŭa.

*

En Hago (Holando) estas la sidejo de nove fondita *Ĉe-Instituto,* kiu havas kiel celon tutmonde grandskale disvastigi esperanton per kursoj laŭ Ĉe-metodo. La fondiĝo okazis je 24. majo antaŭ kunvokitaj reprezentantoj de la gazetaro k invitita publiko el interesitoj. Okaze de tiu fondo *Ĉe* adresis publikan leteron al la esp-istoj klariigante la neceson de tia Instituto por antaŭenigi la esp. movadon pli rapide k certe ol ĝis nun.

*

Por la speciala internacia Ĉe-kurso en Arnhem (Nederlando), okazonta dum julio, anonciĝis jam partoprenontoj el 10 landoj. Varbindaj estas por tiu aranĝo neesp-istaj geinstruistoj, gestudentoj k pedagogoj. Adreso: Julia Isbrücker, Oostduinlaan 32, *Hago,* Ned.

MEMORNOTO

Represis el "La Lern.":
Pärnu Rahwa Sona, Pärnu, 1. 5., Musolini en kino.

Priesper. artik. k notojn enhavis:
El Socialista, Madrid, 20. 5., *La Edificacion,* Madrid, 15. 5. (pri esp. ĉe germ. lab.), *Le Populaire,* Paris, 24. 5., *Signalen,* Stokholm, 22. 5., *Gotlands Folkblad,* 13. 5. (kurso), *Nya Norrland,* 10. 5. (kurso), *Arbetarbladet,* Sandviken, 13. 5. (kurso), *Östergötlands Folkblad,* 9. 5. (kurso), *Nya Samhället,* Sundsvall, 10. 5., *Daily Worker,* Lond., 24. 5., *L' Effort syndical,* Bruselo, majo (tutpĝ. prop. art. de M. v. Aelst), *Pärnu Rahwa Sona,* 15. 4., 17. 4., 18. 4., 24. 4., 19. 5., *Rünnak,* Tallinn, apr., majo, *Rahwa Sona,* Tallinn, 10. 4., 16. 4.

Peresper. materialon enpresis:
Le Travailleur, Orléans, 26. 4., *International Seafarer, Londono,* majo; *Uj Elöre,* Novjorko, 10. 5.

NIA POŜTO

15 652. — Ni ne povas akiri ĝin. rekte mendu. La prezo estas 1½ dol.
Adm.

14 404. — Vian artikolon ni uzos, se spaco permesos; ni tre dezirus enmeti ĉiun taŭgan materialon ricevatan, sed ĉe la nunaj rimedoj k amplekso de la gazeto tio bedaŭrinde ne estas ebla.
Red.

ENHAVO:

Presejo: Peuvag, Druckerei-Filiale Leipzig (Germanio)